vers VO OR vers

LEZING 7
71 MINUTEN

LEVITICUS

16-17

De Grote Verzoendag en de betekenis van bloed voor verzoening.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/leviticus/16-17

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Jom Kipoer zonder tempel en offers	3 min	4
2	Verzoening en Israëls plaats als Gods volk	6 min	5
3	Het heilige der heiligen achter het voorhangsel	3 min	8
4	De eenvoudige kleding van de hogepriester	2 min	10
5	De offerdieren voor priesters en volk	3 min	11
6	Reukwerk en bloed reinigen het heiligdom	4 min	13
7	De weggaande bok draagt de zonden weg	3 min	16
8	Brandoffers en reiniging na het ritueel	3 min	17
9	Rust en vasten op de Grote Verzoendag	3 min	20
10	Extra vastendagen door Joodse tradities	2 min	22
11	Vasten bij Jezus en de eerste gemeenten	3 min	23
12	Jom Kipoer als jaarlijks vasten	3 min	25
13	Hebreeën over verzoening en bewuste zonde	3 min	27
14	Bekering betekent een veranderd leven	3 min	29

15	Zondigen uit zwakheid en leven in zonde	3 min	30
16	De wil van het verstand en van het vlees	3 min	32
17	Zonde haten en vergeving vinden bij Christus	3 min	34
18	Christus opent de toegang tot God	3 min	36
19	Het eenmalige offer van Christus	2 min	38
20	Christus' voorbede en terugkeer	2 min	40
21	Offers bij de tabernakel weren afgoderij	2 min	41
22	Regels voor het slachten en offeren	3 min	42
23	Andere slachtregels na de intocht in Kanaän	2 min	44
24	Bloed als leven en middel tot verzoening	3 min	46
25	Kadavers eten en tijdelijke reinheidswetten	2 min	48
	Om verder te lezen		49

1

Jom Kipoer zonder tempel en offers

We gaan kijken naar het zestiende hoofdstuk van Leviticus, waarin de wet over de Grote Verzoendag staat, Jom Kipoer. Die wordt vandaag de dag nog steeds door Joden gevierd als de Grote Verzoendag. Dat is eigenlijk het enige wat de Joden nog overhebben sinds de tempel bijna tweeduizend jaar geleden werd verwoest. We zullen in hoofdstuk 17, vers 11 zien dat God zegt:

> Want het leven van het vlees is in het bloed, en Ik heb dat Zelf voor u op het altaar gegeven om voor uw leven verzoening te doen. Want het is het bloed dat door middel van het leven verzoening bewerkt.
>
> LEVITICUS 17:11

Daar zijn we nog niet aan toegekomen. Dat staat in Leviticus 17:11. En in Hebreeën hoofdstuk 9 staat:

> En bijna alles wordt volgens de wet door bloed gereinigd, en zonder het vergieten van bloed vindt er geen vergeving plaats.
>
> HEBREEËN 9:22

Dat wil zeggen: geen vergeving van zonde.

De tempel, en daarvoor de tabernakel, was zo gebouwd dat de Joden de gelegenheid zouden hebben om bloedoffers te brengen voor verzoening. En de Grote Verzoendag was een van die dagen waarop ze dat deden. De tempel werd natuurlijk in het jaar 70 na Christus verwoest, en de Joden hebben sinds die tijd geen tempel meer gehad. Ze hebben geen altaar, geen priesterschap, en daarom kunnen ze Jom Kipoer niet houden en ook geen van de offers brengen die in het boek Leviticus waren voorgeschreven. Wat de Joden tegenwoordig dus doen, is eenvoudig vasten op Jom Kipoer. Ze

hopen dat dit een toereikende vervanging zal zijn voor wat God hier in hoofdstuk 16 heeft voorgeschreven en voor de andere dierenoffers die verzoening voor zonde moesten doen.

Het tragische is natuurlijk dat er geen reden is om te geloven dat vasten op zichzelf op de een of andere manier voldoende verzoening voor zonde is. Op de Grote Verzoendag in Leviticus 16 was het immers noodzakelijk om te vasten én dierenoffers te brengen. En ons wordt verteld dat de offers, het bloed, de verzoening tot stand brachten, niet het vasten. Maar sinds de tempel is verwoest, hebben de Joden twee keuzemogelijkheden. Ze kunnen helemaal geen offer hebben, of ze kunnen, neem ik aan, het offer aanvaarden waarin God door Zijn Zoon heeft voorzien. Dat was de vervulling van het offerstelsel en van de Grote Verzoendag. Degenen die het offer van Christus niet voor zichzelf willen aanvaarden en niet op Zijn bloed willen vertrouwen voor verzoening, hebben geen andere bloedoffers tot hun beschikking. Zoals er in Hebreeën hoofdstuk 10 staat:

> Want als wij willens en wetens zondigen, nadat wij de kennis van de waarheid ontvangen hebben, blijft er geen slachtoffer voor de zonden meer over,
>
> HEBREEËN 10:26

En daarmee wordt bedoeld dat er buiten het offer van Christus geen offer meer overblijft.

2

Verzoening en Israëls plaats als Gods volk

We hebben in de eerdere hoofdstukken van Leviticus gezien dat God veel offers heeft voorgeschreven die gebracht moesten worden. Er waren zondoffers, er waren schuldoffers die voor zonden waren, en die waren voor onopzettelijke zonden, zonden uit onwetendheid. Er was geen offer beschikbaar voor zonden die moedwillig of ronduit opstandig waren. Iemand die eenvoudigweg opstandig was tegen God, werd uit het volk uitgeroeid. Die uitdrukking betekent vaak dat iemand werd gedood,

hoewel ik denk dat ze soms alleen betekent dat iemand uit de gemeenschap werd gesloten. Dat zullen we zien in enkele van de hoofdstukken die we later gaan bekijken, vooral hoofdstuk 20. Maar als mensen afzonderlijk zonden hadden begaan, konden ze een offer brengen wanneer ze maar wilden. Gezamenlijk moesten de zonden van het volk echter elk jaar door een bijzonder ritueel worden bedekt.

We moeten dat bedekken van de zonden van het volk waarschijnlijk iets anders begrijpen dan we geneigd zijn te doen, omdat we een christelijk perspectief op deze dingen hebben. En natuurlijk behoren we een christelijk perspectief te hebben. We leven nadat de christelijke openbaring is gegeven, en we begrijpen de vergeving van zonden. Waarschijnlijk zijn we geneigd die vooral te zien als ons toegangsbewijs tot de hemel. Dat wil zeggen: we danken God dat Jezus voor ons is gestorven, zodat we naar de hemel kunnen gaan, zodat onze zonden vergeven kunnen worden en we op de oordeelsdag waardig geacht kunnen worden om het eeuwige leven binnen te gaan.

De Joden hadden dat denkbeeld in het Oude Testament niet echt. Het idee van eeuwig leven, het idee dat je naar de hemel gaat, was niet echt iets waar God in het Oude Testament ooit over had gesproken. Het is heel onduidelijk wat er met mensen gebeurt nadat ze sterven. En dus had de vergeving van zonden veel meer te maken met de vraag of mensen Gods volk op aarde mochten blijven. Dat was wat Israël was. Israël was geen volk dat was uitverkoren om naar de hemel te gaan. Het was een volk dat was uitverkoren om door God gebruikt te worden om beloften tot vervulling te brengen die aan Abraham waren gedaan. Dat wil natuurlijk zeggen: licht brengen aan de volken, zegen brengen aan alle geslachten van de aarde door een zaad van Abram dat de Messias zou zijn. Daarvoor bestond Israël.

Het is een vergissing om te denken dat Israël bestond als het enige volk op aarde dat God ooit wilde behouden of na hun dood naar de hemel wilde brengen. Die kwesties waren in het Oude Testament niet eens aan de orde. Wat wel aan de orde was, is dat God op aarde een volk had door wie Hij aardse doeleinden wilde verwezenlijken. En het was een groot voorrecht om het volk te zijn dat de HEERE kende. Het was een groot voorrecht dat de HEERE in hun midden woonde, hun wetten gaf en hun leven leidde, zodat ze niet zouden zijn zoals de andere volken, die demonen aanbaden en door demonen gekweld werden. Ze hadden een goede en liefdevolle Meester, Iemand Die voor hen zou zorgen als ze op goede voet met Hem stonden. Hij zou in hun behoeften

voorzien, Hij zou hun goede oogsten geven, Hij zou hen tegen hun vijanden beschermen. Hij zou ervoor zorgen dat hun vrouwen geen miskramen kregen, enzovoort. Dit zijn de beloften die God deed. Dit zijn allemaal aardse voordelen waarvan God zei dat Israël die zou hebben als ze op goede voet met God bleven staan. De verzoening van zonde op de Grote Verzoendag en de andere offers die werden gebracht, waren dus in wezen een manier om te voorkomen dat God boos werd op het volk en een oordeel over het volk bracht.

De kwestie van persoonlijk behoud in de uiteindelijke zin, met het oog op de eeuwigheid, was voor hen dezelfde als voor ons. Ze wisten er alleen niet veel over. Wij weten meer, want Paulus schrijft aan Timotheus:

> maar nu is geopenbaard door de verschijning van onze Zaligmaker, Jezus Christus, Die de dood tenietgedaan heeft, en het leven en de onvergankelijkheid aan het licht gebracht door het Evangelie,
>
> 2 TIMOTHEÜS 1:10

Leven en onsterfelijkheid bestonden, maar ze waren niet aan het licht gebracht. Ze werden pas geopenbaard toen Jezus kwam. De Joden wisten dus niet veel over de onsterfelijkheid, maar ze wisten wel, omdat God het hun had verteld, dat het slecht met hen als volk zou aflopen als ze Gods gunst verloren. Ze zouden in gevangenschap gaan, ze zouden hun land verliezen, hun oogsten zouden mislukken, hun vrouwen zouden miskramen krijgen, hun vijanden zouden hen overwinnen. Dat waren heel nare dingen, vooral als je alleen van dit leven weet, als dit het enige leven is waarvan je weet hebt. Als het er dan zo aan toegaat, is dat behoorlijk ellendig.

Er was dus reden voor de Joden om zich erom te bekommeren dat hun overtredingen tegen God, tegen Zijn wet, verzoend werden. Eenmaal per jaar was er die Grote Verzoendag, eigenlijk om God aan de kant van Israël te houden. Naast alle offers die in de loop van het jaar door afzonderlijke mensen waren gebracht, ging de hogepriester als vertegenwoordiger van het volk het heilige der heiligen binnen. Daar sprenkelde hij op het verzoendeksel het bloed van bepaalde dieren die waren gedood, zondoffers

en brandoffers. Daar gaat dit hoofdstuk over. Dit hele hoofdstuk 16 van Leviticus gaat over het ritueel van de Grote Verzoendag, Jom Kipoer. Jom Kipoer is het Hebreeuws voor Grote Verzoendag.

3

Het heilige der heiligen achter het voorhangsel

Laten we dit bekijken. Er staat:

> De HEERE sprak tot Mozes na de dood van de twee zonen van Aäron, toen zij voor het aangezicht van de HEERE waren genaderd en gestorven waren. De HEERE zei toen tegen Mozes: Spreek tot uw broer Aäron en zeg dat hij niet te allen tijde in het heiligdom binnen het voorhangsel mag komen, vóór het verzoendeksel dat op de ark ligt, opdat hij niet sterft, want Ik verschijn in de wolk op het verzoendeksel.
>
> LEVITICUS 16:1-2

Hier zien we meteen dat we de uitdrukking ‘het heilige’ tegenkomen. In de New King James staat hier ‘the holy place’. Het woord ‘place’ staat cursief, wat betekent dat er in het Hebreeuws geen woord staat dat daarmee overeenkomt. Er staat alleen ‘in het heilige’. Toen we de tabernakel bestudeerden, zagen we dat het tabernakelgebouw zelf in twee ruimten was verdeeld. De meest toegankelijke ruimte werd het heilige of het heiligdom genoemd. Het woord ‘heiligdom’ betekent ‘heilige plaats’. In het Nieuwe Testament wordt dit eerste gedeelte van het tabernakelgebouw het heiligdom genoemd, het heilige. De ruimte achter het voorhangsel, de ruimte die hier wordt beschreven, werd in het Nieuwe Testament het heilige der heiligen genoemd, of het allerheiligste.

Maar wat we hier hebben, is een enigszins ander gebruik. Wanneer er over het heilige wordt gesproken, of over wat de New King James hier vertaalt als ‘the holy place’, wordt daarmee niet het heiligdom bedoeld. Het verwijst niet naar het eerste gedeelte, waar de priesters dagelijks binnengingen. Het verwijst naar wat wij het heilige der

heiligen noemen. Het is goed dat we dat helder hebben, want we gaan erover lezen. Anders zouden we kunnen denken: ‘Het heilige, is dat niet waar de kandelaar, de tafel met de toonbroden en het gouden altaar staan?’ In sommige contexten wordt dat inderdaad zo genoemd. Ja, in deze context verwijst het naar het heilige der heiligen, en het andere gedeelte wordt eenvoudig de tent van de samenkomst genoemd.

We kunnen dat zien aan het gebruik ervan op andere plaatsen hier, maar we zien bijvoorbeeld in vers 2, midden in vers 2:

de heilige ruimte achter het voorhangsel, vóór het verzoendeksel.

Dat verwijst dus duidelijk naar het heilige der heiligen achter het voorhangsel. In vers 23 zien we:

> Daarna moet Aäron in de tent van ontmoeting komen en de linnen kleren uittrekken die hij aangedaan had toen hij het heiligdom binnenging. Daar moet hij ze laten.
>
> LEVITICUS 16:23

Er wordt dus onderscheid gemaakt tussen dit heilige, waarmee eigenlijk het heilige der heiligen wordt bedoeld, en het andere gedeelte, dat hier de tent van ontmoeting wordt genoemd.

Als we dit doorlezen en je heel vertrouwd bent met de bewoordingen hierover in het Nieuwe Testament, en je weet dat de term heilige gewoonlijk betekent wat hier de tent van ontmoeting wordt genoemd, dan zou je in verwarring kunnen raken. Daarom wijs ik daar aan het begin op, want in vers 2 komen we de omschrijving tegen van wat in dit hoofdstuk het heilige wordt genoemd.

4

De eenvoudige kleding van de hogepriester

Hij zegt dat je niet zomaar op elk moment mag binnengaan:

> De HEERE zei toen tegen Mozes: Spreek tot uw broer Aäron en zeg dat hij niet te allen tijde in het heiligdom binnen het voorhangsel mag komen, vóór het verzoendeksel dat op de ark ligt, opdat hij niet sterft, want Ik verschijn in de wolk op het verzoendeksel. Alleen hiermee mag Aäron het heiligdom binnengaan: met een jonge stier — het jong van een rund — als zondoffer en een ram als brandoffer. Hij moet het heilige linnen onderkleed aantrekken en een linnen broek moet over zijn onderlichaam zijn. Hij moet een linnen gordel ombinden en een linnen tulband om wikkelen. Dit is heilige kleding. Hij mag die pas aantrekken, nadat hij zijn lichaam met het water gewassen heeft.
>
> LEVITICUS 16:2-4

Dit zijn dus de gewone priesterlijke gewaden. Dit is de beschrijving van de taak van de hogepriester, die gewoonlijk al die bijna koninklijk ogende ambtskleding draagt, met al die kleurrijke onderdelen en het borstschild met de edelstenen erin. Dat is wat de hogepriester gewoonlijk draagt, maar niet in het begin. Hij gaat het heilige der heiligen eigenlijk binnen in de kleding van een gewone man. In feite verschilt die niet veel van wat een slaaf in die samenleving zou dragen: de eenvoudigste kleding. Hij gaat niet in zijn fraaie kleren voor Gods aangezicht verschijnen. Die trekt hij later tijdens de plechtigheid wel aan, nadat hij klaar is in het heilige der heiligen. We zien inderdaad in vers 23 en verder dat hij zijn gebruikelijke hogepriesterlijke gewaden aantrekt. Maar deze eerste rituelen worden uitgevoerd terwijl de hogepriester gewone, eenvoudige linnen kleding draagt, zoals de andere priesters zouden dragen. Hij wast zijn lichaam met water en trekt deze kleren aan.

5

De offerdieren voor priesters en volk

En in vers 5:

> Van de gemeenschap van de Israëlieten moet hij twee geitenbokken nemen als zondoffer en één ram als brandoffer.
>
> LEVITICUS 16:5

We hebben dus deze dieren. In vers 3 hebben we de dieren die voor Aäron en voor zijn huisgezin geofferd zullen worden. Daarvoor moet eerst verzoening worden gedaan. Vers 3 vermeldt dat het een jonge stier en een ram zullen zijn. De jonge stier is bestemd als zondoffer. De ram zal als brandoffer worden verbrand. Vervolgens zal hij ook iets voor het volk moeten offeren. Hier hebben we in wezen ook een ram als brandoffer, net als voor hemzelf. Maar er zijn ook twee bokken, en met die twee zal op verschillende manieren worden gehandeld. De ene zal een zondoffer zijn. De andere zal op een unieke manier worden behandeld, op een manier waarop geen enkel ander dier op enig ander moment in het jaar werd behandeld. Dat is wat de zondebok wordt genoemd, zoals we zullen zien.

Hij moet dus twee geitenbokjes als zondoffer nemen en een ram als brandoffer. Dit zal voor het volk zijn, nadat hij aandacht heeft besteed aan zijn eigen zonden en zijn eigen verzoening.

> Dan moet Aäron de jonge stier aanbieden als zondoffer dat voor hem bestemd is, en voor zichzelf en zijn gezin verzoening doen.
>
> LEVITICUS 16:6

Nu klinkt het alsof hij dat op dit moment doet, maar in werkelijkheid doet hij het niet op dit moment. Het wordt alleen alvast gezegd, vooruitlopend op wat er gaat gebeuren. Er wordt gezegd dat hij een ram en twee bokken voor het volk zal hebben, maar dat hij voor zichzelf een jonge stier zal offeren. Maar in dit stadium van het ritueel offert hij die nog niet. Dat doet hij pas in vers 11.

Dus in vers 7:

> Hij moet ook de beide bokken nemen en die voor het aangezicht van de HEERE plaatsen, bij de ingang van de tent van ontmoeting. Aäron moet namelijk het lot over de twee bokken werpen: één lot voor de HEERE en één lot voor de weggaande bok. Dan moet Aäron de bok waarop het lot voor de HEERE gevallen is, aanbieden en hem als zondoffer bereiden. Maar de bok waarop het lot is gevallen om weggaande bok te zijn, moet levend voor het aangezicht van de HEERE geplaatst worden, om daarmee verzoening te doen door hem als weggaande bok de woestijn in te sturen.
>
> LEVITICUS 16:7-10

Nu zouden we volgens mij kunnen zeggen dat de verzen 3 tot en met 10 ons eenvoudig in het algemeen vertellen wat er met deze dieren gaat gebeuren. Over de daadwerkelijke uitvoering van deze offers en wat er met de zondebok wordt gedaan, lezen we in de verzen die volgen. Dit geeft als het ware een samenvatting van wat er met de verschillende dieren zal worden gedaan. Er zal een jonge stier zijn als zondoffer voor de priester, een ram als brandoffer voor de priester, een ram als brandoffer voor het volk, twee bokken voor het volk. De ene zal een zondoffer zijn, de andere zal een zondebok zijn. Die wordt de woestijn in geleid en daar losgelaten. Dit vat alles samen wat er gedurende die dag zal gebeuren.

6

Reukwerk en bloed reinigen het heiligdom

Maar nu wordt het ritueel zelf doorgenomen, met ongeveer de mate van detail waaraan we in de eerste zeven hoofdstukken gewend zijn geraakt, maar misschien niet helemaal zo gedetailleerd. In vers 11 staat:

> Dan moet Aäron de jonge stier als het zondoffer dat voor hemzelf bestemd is, aanbieden, en voor zichzelf en zijn gezin verzoening doen, en de jonge stier als het zondoffer dat voor hemzelf bestemd is, slachten.
>
> LEVITICUS 16:11

Dat zouden alle priesters en hun gezinnen zijn.

> Verder moet hij van het altaar voor het aangezicht van de HEERE een vuurschaal vol vurige kolen nemen, met beide handen vol fijngestoten geurig reukwerk, en dit binnen het voorhangsel brengen.
>
> LEVITICUS 16:12

Niet ergens anders vandaan. Nadab en Abihu waren wat dat betreft een goede les voor iedereen.

Dat betekent: het heilige der heiligen in.

> Hij moet dan het reukwerk op het vuur leggen voor het aangezicht van de HEERE, zodat de wolk van het reukwerk het verzoendeksel, dat boven de getuigenis is, bedekt en hij niet zal sterven.
>
> LEVITICUS 16:13

Hij heeft dus dit wierookvat. Het is een soort gouden schaal, die waarschijnlijk aan kettingen hangt. Misschien drie kettingen die bovenaan bij elkaar kwamen, zodat hij het daaraan kon vasthouden. Hij deed er een handvol wierook in. Hij nam kolen van het altaar mee in een ander soort draaggerei en ging het heilige der heiligen in. Hij deed de kolen en de wierook bij elkaar in het wierookvat en vulde het heilige der heiligen met de rook van de wierook.

Dat is wat hij hier doet. Vers 14:

> Hij moet dan een deel van het bloed van de jonge stier nemen, en met zijn vinger op het verzoendeksel sprenkelen, aan de kant naar het oosten toe. En vóór het verzoendeksel moet hij zeven keer met zijn vinger van dat bloed sprenkelen.
>
> LEVITICUS 16:14

Dan moet hij het heilige der heiligen uit komen, terug naar het altaar in de buitenste voorhof, en de bok van het zondoffer slachten, die voor het volk is. Hij heeft de jonge stier dus als zijn eigen zondoffer geofferd. Nu gaat hij, voordat hij ook maar een van de brandoffers offert, ook het zondoffer voor het volk offeren. En hij gaat precies hetzelfde doen als wat hij met de jonge stier deed. Hij gaat de bok van het zondoffer slachten, die voor het volk is, zijn bloed binnen het voorhangsel brengen, met dat bloed doen wat hij met het bloed van de jonge stier deed, en het op het verzoendeksel en vóór het verzoendeksel sprenkelen.

> Zo moet hij over het heiligdom verzoening doen vanwege de onreinheden van de Israëlieten en vanwege hun overtredingen, overeenkomstig al hun zonden. Zo moet hij ook doen met de tent van ontmoeting, die bij hen staat, te midden van hun onreinheden.
>
> LEVITICUS 16:16

Dat wil zeggen, het is, denk ik, de inwijding van het heilige der heiligen wanneer het voor het eerst wordt gebruikt.

Dat zou het andere deel van het gebouw zijn.

> Geen enkel mens mag in de tent van ontmoeting zijn, als hij er binnengaat om in het heiligdom verzoening te doen, totdat hij naar buiten komt. Zo moet hij verzoening doen voor zichzelf, voor zijn gezin en voor heel de gemeente van Israël. Daarna moet hij naar buiten gaan, naar het altaar, dat voor het aangezicht van de HEERE is, en er verzoening over doen. Hij moet dan een deel van het bloed van de jonge stier en een deel van het bloed van de bok nemen en het rondom op de hoorns van het altaar strijken.
>
> LEVITICUS 16:17-18

Dat zou het bronzen altaar zijn.

> Dan moet hij met zijn vinger zeven keer een deel van het bloed daarop sprenkelen. Zo reinigt en heiligt hij het van de onreinheden van de Israëlieten.
>
> LEVITICUS 16:19

Dus hoewel hij deze verzoening voor het volk doet, wordt er ook gezegd dat hij verzoening doet voor de tabernakel zelf en het altaar, of dat hij die reinigt. Eerst het heilige der heiligen, dan de eigenlijke tabernakel, en vervolgens gaat hij naar buiten, de buitenste voorhof in, en doet hetzelfde voor het altaar.

7

De weggaande bok draagt de zonden weg

Nu krijgen we het ritueel met de weggaande bok. In vers 20 staat:

> Wanneer hij de verzoening over het heiligdom, de tent van ontmoeting en het altaar voltooid heeft, dan moet hij de levende bok naderbij laten komen. Aäron moet zijn beide handen op de kop van de levende bok leggen en al de ongerechtigheden van de Israëlieten belijden, al hun overtredingen, overeenkomstig al hun zonden. Hij moet die op de kop van de bok leggen en hem door de hand van een man, die daarvoor gereedstaat, de woestijn in sturen. Zo draagt de bok al hun ongerechtigheden op zich weg naar een onbewoond gebied. Hij moet dan de bok de woestijn in sturen.
>
> LEVITICUS 16:20-22

Deze bok mag dus nooit meer worden teruggezien. De zonden van het volk worden beleden op de kop van de bok. Omdat dit de zonden uit onwetendheid zijn, is het niet duidelijk welke zonden Aäron precies zou weten te belijden. Het is mogelijk dat hij gewoon een hele opsomming gaf van alle mogelijke zonden die Israël begaan kon hebben. Dan liep hij de wet door en beleed hij dat waarschijnlijk iemand onbedoeld deze wet en deze wet en deze wet en deze wet had overtreden. Het is moeilijk te zeggen hoelang deze belijdenis precies zou duren, hoeveel zonden we kunnen belijden en hoe hij zou weten welke zonden hij moest belijden. Maar naar alle waarschijnlijkheid nam hij, omdat dit maar één keer per jaar gebeurde, alles mee en beleed hij waarschijnlijk elke zonde die er maar bestond. En daarmee kwamen de zonden op de bok te liggen.

Daarna werd de bok de woestijn in geleid en losgelaten, vermoedelijk om te sterven, want een geit is een huisdier. Het dier heeft de zorg van mensen nodig. Als je het de woestijn in brengt, kan het verhongeren. Geiten kunnen weliswaar beter dan de meeste dieren voedsel zoeken en zowat alles eten, maar het dier bevindt zich daar ook

tussen de roofdieren. Zonder de bescherming van een herder of een geitenhoeder zal het vrijwel zeker worden opgegeten. Niemand bekommert zich erom wat er met de bok gebeurt zodra hij weg is. Het beeld is dat de bok de zonden ergens anders heen draagt, om nooit meer gezien te worden.

Nu bestaat er onder de Joden een overlevering dat de bok soms weer het kamp in kwam wandelen nadat hij in de woestijn was losgelaten. De bok was misschien achter de man aan teruggelopen of wist de weg terug. Daarom voegden de Joden nog een aspect aan het ritueel toe. De man leidde de bok de woestijn in en duwde hem van een klif, zodat hij zou sterven. Ze lieten hem niet zomaar in leven, want ze wilden niet dat de zonden met de bok terug het kamp in kwamen. Hoewel het ritueel in de Bijbel dus niet vereiste dat de bok werd gedood, werd dat later de vaste handelwijze in Israël. Want, zoals ik al zei, kennelijk kwam het af en toe voor dat de bok weer het kamp in kwam. Dus daar gaat de bok.

8

Brandoffers en reiniging na het ritueel

In vers 23 staat:

> Daarna moet Aäron in de tent van ontmoeting komen en de linnen kleren uittrekken die hij aangedaan had toen hij het heiligdom binnenging. Daar moet hij ze laten.
>
> LEVITICUS 16:23

Hij gaat zich daar in de tabernakel dus omkleden, maar niet in het heilige der heiligen. De kleren die hij in het heilige der heiligen droeg, laat hij daar in de tent van ontmoeting achter.

> Hij moet zijn lichaam in de heilige plaats met het water wassen en zijn kleren aantrekken. Dan moet hij naar buiten gaan, zijn brandoffer bereiden mét het brandoffer van het volk, en voor zichzelf en het volk verzoening doen.
>
> LEVITICUS 16:24

Omdat hij in zijn eenvoudige kleding het zondoffer heeft gebracht en zo voor God is verschenen, wordt hij nu als gereinigd beschouwd. Hij is nu in staat God te vertegenwoordigen in de heiligere, luisterrijke ambtskleding. Die trekt hij dus weer aan. Vervolgens gaat hij naar buiten om de brandoffers te brengen, en dat zijn natuurlijk de twee rammen.

> Ook moet hij het vet van het zondoffer op het altaar in rook laten opgaan.
>
> LEVITICUS 16:25

Dat zijn de zondoffers waarvan hij het bloed al heeft gesprenkeld. Het lichaam en dergelijke van die dieren moeten nog worden verwerkt. Bedenk dat bij het zondoffer bloed van het dier werd gesprenkeld, maar dat ze daarna verschillende delen van het lichaam op verschillende manieren moesten afvoeren. Het vet wordt op het altaar verbrand.

In vers 26 staat er tussendoor:

> Hij die de weggaande bok heeft weggestuurd, moet zijn kleren wassen en zijn lichaam met water wassen. Dan mag hij in het kamp komen.
>
> LEVITICUS 16:26

Dan staat er:

> De jonge stier voor het zondoffer en de bok voor het zondoffer, waarvan het bloed in het heiligdom is binnengebracht om verzoening te doen, moet men tot buiten het kamp brengen. Hun huiden, hun vlees en hun mest moeten zij met vuur verbranden.
>
> LEVITICUS 16:27

Met die ‘mest’ wordt natuurlijk het vieze spul in hun darmen bedoeld. De spreker maakt hier een Engelse woordspeling met ‘offal’, darminhoud, en ‘awful’, afschuwelijk.

> Hij die ze verbrandt, moet zijn kleren wassen en zijn lichaam met het water wassen. Dan mag hij in het kamp komen.
>
> LEVITICUS 16:28

Dit is vrij gebruikelijk, behalve dat we lezen dat bij deze gelegenheid de huiden van de dieren worden verbrand. In de meeste gevallen worden bij het zondoffer volgens mij de huiden bewaard en aan de priesters gegeven, als ik me niet vergis. Maar als dat hier het verschil is, dan is dit een andere dag. Dit is een ander soort gebeurtenis.

9

Rust en vasten op de Grote Verzoendag

Vers 29:

> Dit is voor u tot een eeuwige verordening: u moet in de zevende maand, op de tiende dag van de maand, uzelf verootmoedigen en geen enkel werk doen, de ingezetene niet, en de vreemdeling die in uw midden verblijft, evenmin. Want op deze dag wordt voor u verzoening gedaan om u te reinigen. Van al uw zonden wordt u voor het aangezicht van de HEERE gereinigd. Het is voor u sabbat, een dag van volledige rust, opdat u uzelf verootmoedigt. Dit is een eeuwige verordening.
>
> LEVITICUS 16:29-31

In de verzen 29 tot en met 31 worden twee dingen benadrukt. Het ene is dat het een sabbat moet zijn, zoals bijna alle heilige dagen dat waren. Natuurlijk was er elke zaterdag de wekelijkse sabbat. Maar wanneer ze bijzondere feesten hadden — de feesten die een week duurden, zoals Pascha en Pinksteren en het Loofhuttenfeest, die elk een week duurden — werden het begin en het einde van die weken, de eerste en de laatste dag van die feestweken, als sabbatdagen behandeld. Of ze nu op een zaterdag vielen of niet. Het waren bijzondere dagen.

Zo was ook de Grote Verzoendag, Jom Kipoer, een sabbat, ongeacht op welke dag van de week die viel, zelfs als het geen zaterdag was. Dat wordt hier benadrukt. Zoals alle heilige dagen waren zelfs de nieuwemaansdagen, de eerste dagen van de maand, sabbatten. Dat betekent eenvoudig rust. Ze moesten hun gewone bezigheden en hun gewone werkzaamheden onderbreken en zich richten op waar het op dat moment om ging. Dat was God en de aanbidding van God, en in dit geval dat er voor hen verzoening werd gedaan, zodat ze God zonder onderbreking konden blijven aanbidden.

Het andere wat deze verzen, 29 tot en met 31, naar voren brengen, is dat er twee keer staat:

Jullie moeten jezelf ontberingen opleggen.

Deze uitdrukking is voor ons niet meteen duidelijk, maar het is een hebraïsme dat vasten betekent. Het betekent dat je niets eet.

We hebben een soortgelijke uitdrukking van David in Psalm 35, vers 13, waar hij zegt:

> Maar ik? Waren zij ziek, dan was een rouwgewaad mijn kleding; ik kwelde mijzelf door te vasten, mijn gebed kwam telkens terug in mijn binnenste.
>
> PSALMEN 35:13

En dit gaat over mensen die hem slecht hebben behandeld en die blij waren toen ze merkten dat hij in ellende verkeerde. Hij zegt:

Toen ze ziek waren, stelde ik me niet zo tegenover hen op.

Wanneer hij zegt:

Ik trok een rouwgewaad aan, ik maakte mezelf nederig door te vasten.

heeft hij het over rouwen vanwege de ellende waarin zij verkeerden. Hij stelt zijn houding tegenover hen heel scherp tegenover hun houding tegenover hem. Maar hij zei:

Ik maakte mezelf nederig door te vasten.

Hier in Leviticus 16 luidt de uitdrukking:

> u moet in de zevende maand, op de tiende dag van de maand, uzelf verootmoedigen
>
> LEVITICUS 16:29

En de Joden begrepen dat dit betekende dat ze moesten vasten. Jom Kipoer was de enige dag in het Joodse jaar waarop God de mensen gebood te vasten.

10

Extra vastendagen door Joodse tradities

De Joden voegden later wel extra vastendagen aan hun kalender toe. Na de Babylonische ballingschap vastten ze op de jaarlijkse gedenkdagen van bepaalde gebeurtenissen. Zoals de dag waarop Jeruzalem door Babylon was belegerd, of de dag waarop de muren waren doorbroken en de Babyloniërs de stad waren binnengekomen. Of de dag waarop de gouverneur Gedalia was gedood, waardoor de Babyloniërs tegen hen waren opgetrokken, of de dag waarop de tempel was afgebrand. Deze dagen werden als bijzonder tragisch beschouwd. Na de Babylonische ballingschap herdacht het volk die vier verschillende dagen in het jaar met een vasten, om over deze tragedies te rouwen en ze te gedenken. Maar God had hun niet geboden dat te doen. Na de Babylonische ballingschap kwamen ze naar de profeet Zacharia en zeiden:

> zeiden zij tegen de priesters die in het huis van de HEERE van de legermachten waren, en tegen de profeten: Moet ik in de vijfde maand blijven treuren en mij blijven afzonderen, zoals ik dit nu al zoveel jaren gedaan heb?
>
> ZACHARIA 7:3

En God zei door Zacharia:

> Zeg tegen de hele bevolking van het land en tegen de priesters: Wanneer u deze zeventig jaar gevast en rouw bedreven hebt in de vijfde en in de zevende maand, hebt u dan werkelijk voor Mij gevast? Of als u at en als u dronk, was u het niet die at en was u het niet die dronk?
>
> ZACHARIA 7:5-6

Met andere woorden: ja hoor, houd er maar mee op. Waar is het voor nodig?

[Vertalersnoot: De spreker parafraseert Gods antwoord hier als: ‘Ik heb jullie nooit opgedragen op die dagen te vasten.’ Het aangehaalde Nederlandse Bijbelcitaat vraagt of zij werkelijk voor God vastten.]

11

Vasten bij Jezus en de eerste gemeenten

God had hun maar geboden om één dag per jaar te vasten, maar mensen voegen door traditie vaak verplichtingen toe. Dat hebben zowel Joden in de tijd van het Oude Testament als christenen in onze tijd gedaan. De Farizeeën in de tijd van Jezus hadden de traditie toegevoegd om twee keer per week te vasten. Op twee afzonderlijke dagen van de week vastten ze. De volgelingen van Johannes de Doper deden hetzelfde, maar de discipelen van Jezus niet. Jezus en Zijn discipelen kregen juist daarom kritiek van de discipelen van Johannes en van de Farizeeën. Ze zeiden:

> Toen kwamen de discipelen van Johannes bij Hem en zeiden: Waarom vasten wij en de Farizeeën veel en vasten Uw discipelen niet?
>
> MATTHEÜS 9:14

Jezus antwoordde dat vasten een teken van rouw was, en dat rouwen niet gepast is wanneer je op een bruiloftsfeest bent. In Mattheüs 9, vanaf vers 14, staat:

De leerlingen van Johannes kwamen naar Hem toe en zeiden: Waarom vasten wij en de farizeeën vaak, maar Uw leerlingen niet? En Jezus zei tegen hen: Kunnen de vrienden van de Bruidegom verdriet hebben?

Let erop dat Hij vasten gelijkstelt aan rouwen.

> Jezus zei tegen hen: De bruiloftsgasten kunnen toch niet treuren zolang de Bruidegom bij hen is? Maar de dagen zullen komen dat de Bruidegom van hen weggenomen zal zijn, en dan zullen zij vasten.
>
> MATTHEÜS 9:15

Dat wil zeggen: dan zullen ze reden hebben om te rouwen, omdat ze de bruidegom zullen missen.

Het is interessant dat Jezus wel aangaf dat Zijn discipelen zouden vasten nadat Hij weg zou zijn, en dat deden ze soms ook. We lezen in Handelingen hoofdstuk 13 dat de leiders van de gemeente in Antiochië vastten en de Heere dienden toen de Heilige Geest tot hen sprak en zei:

> En terwijl zij de Heere dienden en vastten, zei de Heilige Geest: Zonder voor Mij zowel Barnabas als Saulus af voor het werk waartoe Ik hen geroepen heb.
>
> HANDELINGEN 13:2

We zien dus dat de leiders van de gemeente vastten.

Ik ben er vrij zeker van dat Paulus ook vastte. Misschien herinner ik het me niet goed, maar ik ben er vrij zeker van dat Paulus vastte voordat hij de oudsten in de gemeenten koos. Laat ik eens kijken of ik daarin gelijk heb. Het is vervelend dat ik zo vaak gelijk heb, maar in Handelingen 14:23 staat:

> En toen zij in elke gemeente door het opsteken van de handen voor hen ouderlingen gekozen hadden en onder vasten gebeden hadden, droegen zij hen op aan de Heere, in Wie zij nu geloofden.
>
> HANDELINGEN 14:23

We zien dus gemeenteleiders vasten, vooral bij de aanstelling van andere leiders of het uitzenden van zendelingen. We zien dat er bij die gelegenheden gevast wordt.

12

Jom Kipoer als jaarlijks vasten

Omdat de Joden het gebod hadden om op de Grote Verzoendag te vasten, werd de Grote Verzoendag zelfs 'het vasten' genoemd. Zoals ik al zei, is dat sinds de verwoesting van de tempel zo ongeveer alles wat de Joden voor verzoening doen. Het enige wat ze op Jom Kipoer kunnen doen, is vasten. Ze kunnen geen dierenoffers meer brengen, dus hopen ze dat hun vasten voor hen verzoening zal doen.

In Handelingen 27:9 vinden we een verwijzing naar Jom Kipoer, maar die dag wordt daar eenvoudig 'het vasten' genoemd. Handelingen 27, vers 9, zegt:

> En, omdat er veel tijd verlopen was en het varen nu gevaarlijk werd, omdat de vastentijd ook al voorbij was, waarschuwde Paulus hen
>
> HANDELINGEN 27:9

Daarmee wordt Jom Kipoer bedoeld. Dit is midden september.

> en zei tegen hen: Mannen, ik zie dat de vaart zal plaatsvinden met hinder en grote schade, niet alleen voor de lading en het schip, maar ook voor ons leven.
>
> HANDELINGEN 27:10

Wanneer er staat dat het vasten al voorbij was, betekent dat gewoon dat het laat in de herfst was. Want Jom Kipoer viel, zoals we in vers 29 zagen:

> Dit is voor u tot een eeuwige verordening: u moet in de zevende maand, op de tiende dag van de maand, uzelf verootmoedigen en geen enkel werk doen, de ingezetene niet, en de vreemdeling die in uw midden verblijft, evenmin.
>
> LEVITICUS 16:29

Op de Joodse kalender overlapt de zevende maand, Tisjri, onze maanden september en oktober. Jom Kipoer valt dus tegen het einde van september.

Ze vastten, wat een teken van rouw of bekering moest zijn. Ze rustten zoals ze dat op elke heilige dag zouden doen, als op een sabbat. In Leviticus 16:32 staat:

> En de priester die men gezalfd en gewijd heeft om in de plaats van zijn vader als priester te dienen, moet de verzoening doen, als hij de linnen kleren, de heilige kleren, heeft aangetrokken.
>
> LEVITICUS 16:32

Dit betekent dat het ritueel in toekomstige generaties, wanneer Aäron gestorven is en iemand anders zijn ambt bekleedt, jaar na jaar moet doorgaan, zo staat er, met zijn zonen.

> Zo moet hij het heilige heiligdom verzoenen. De tent van ontmoeting en het altaar moet hij verzoenen en hij moet voor de priesters en voor heel het volk van de gemeente verzoening doen. Dit is voor u tot een eeuwige verordening om voor de Israëlieten eenmaal per jaar verzoening te doen voor al hun zonden. En men deed zoals de HEERE Mozes geboden had.
>
> LEVITICUS 16:33-34

13

Hebreeën over verzoening en bewuste zonde

Het belangrijkste nieuwtestamentische commentaar op dit hoofdstuk staat in Hebreeën, hoofdstuk 9 en 10. Als je daar eens kijkt, zullen we zien dat de schrijver van Hebreeën heel sterk gericht is op dit specifieke ritueel, deze specifieke dag, Jom Kipoer. Hoewel hij er op andere plaatsen misschien op zinspeelt, heeft de schrijver van Hebreeën dit in hoofdstuk 9 en 10 rechtstreeks op het oog. We hebben de openingsverzen van Hebreeën 9 bekeken toen we de tabernakel bestudeerden. Daar somt de schrijver de voorwerpen en de inrichting van de tabernakel op, zoals God die door Mozes liet opzetten. Aan het einde van vers 5 staat:

> En boven op deze ark waren de cherubs van Gods heerlijkheid, die het verzoendeksel overschaduwden. Over deze dingen zullen wij nu niet stuk voor stuk spreken.
>
> HEBREEËN 9:5

Maar er is één gedeelte van de tabernakel waar hij wel uitvoerig over wil spreken, en dat is het heilige der heiligen. Wanneer we over het heilige der heiligen spreken, hebben we het eigenlijk over niets anders dan de Grote Verzoendag, want dat is de enige dag waarop die ruimte ooit wordt betreden.

Vers 6 zegt:

> Dit alles was dus zo ingericht. In het eerste deel van de tabernakel gingen de priesters voortdurend binnen om de diensten te volbrengen. In het tweede deel echter ging alleen de hogepriester eenmaal per jaar binnen, niet zonder bloed, dat hij voor zichzelf offerde en voor de afdwalingen van het volk.
>
> HEBREEËN 9:6-7

Dat wil zeggen, achter het voorhangsel, het heilige der heiligen.

Dat is natuurlijk een goede samenvatting van wat we zojuist in Leviticus 16 hebben gelezen. Maar hij zegt uitdrukkelijk:

de zonden die de mensen uit onwetendheid hebben begaan.

[Vertalersnoot: De gebruikte Engelse Bijbelvertaling spreekt hier expliciet van zonden die uit onwetendheid zijn begaan. In het Nederlandse citaat staat daarvoor ‘afdwalingen’.]

Zoals ik al zei toen we de zondoffers en de schuldoffers bestudeerden, waarvan allebei gezegd werd dat ze alleen voor onwetend begane zonden waren, roept dit vragen op. Heeft God wel vergeving voor mensen die hun zonden niet uit onwetendheid hebben begaan, voor iemand die een opzettelijke zondaar wordt? We hebben gesproken over die passage in Hebreeën 10:26 die sommige mensen moeilijk vinden. We kunnen daar trouwens nog eens kijken, want Hebreeën 10:26 zegt:

> Want als wij willens en wetens zondigen, nadat wij de kennis van de waarheid ontvangen hebben, blijft er geen slachtoffer voor de zonden meer over,
>
> HEBREEËN 10:26

Dat wil zeggen, als we opzettelijk zondigen nadat we tot de kennis van de waarheid zijn gekomen, kunnen we eigenlijk nergens terecht voor een offer. Nu moeten we de woorden ‘sin willfully’, denk ik, misschien begrijpen zoals de NIV ze parafraseert, want de NIV is in zeer hoge mate een parafrase. De NIV geeft het zo weer:

als we bewust blijven zondigen.

Ik denk dat dat de bedoeling is. De woorden ‘if we sin willfully’ betekenen niet dat we één opzettelijke zonde begaan, maar dat we voor een leven in zonde kiezen nadat we christenen zijn geweest. Dat wil zeggen, als we het christendom afwijzen en terugkeren naar onze zondige levenswijze.

14

Bekering betekent een veranderd leven

We moeten begrijpen dat de vroege gemeente iets anders begreep dan wij. Wij beschouwen zondigheid soms als een normaal onderdeel van het leven van een christen, omdat christenen niet volmaakt zijn, maar alleen vergeven. Toch? Dat wordt ons verteld. Dat staat op de bumperstickers: 'Christenen zijn niet volmaakt, ze zijn alleen vergeven.' Nou, dat is niet helemaal waar. Het is waar dat christenen niet volmaakt zijn, maar het hoort niet waar te zijn dat ze alleen maar vergeven zijn. Behalve dat ze vergeven zijn, horen ze ook veranderd te zijn. Behalve dat ze vergeven zijn, horen christenen ook berouw te hebben. Als gevolg van hun bekering leven ze anders dan toen ze nog zondaars waren.

Helaas is het binnen het Amerikaanse evangelicalisme vrij gebruikelijk geworden om aan te nemen dat iemand een christen is omdat hij een gebed uitspreekt, naar voren komt en zich laat dopen. Maar er wordt niet altijd van uitgegaan dat hij een veranderd leven zal leiden. Hij is alleen maar vergeven. Hij leeft zoals hij daarvoor leefde, maar nu is hij vergeven, en daarvoor was hij dat niet. Dat is de aanname.

Maar in de Bijbel wordt er nooit van uitgegaan dat dit waar is. Wanneer je christen wordt, ontvang je niet alleen maar vergeving. Je ontvangt vergeving omdat je je hebt bekeerd, omdat je bent omgekeerd, omdat je nu voor God leeft in plaats van in zonde. In die toestand ontvang je de weldaden die je worden aangeboden en die behoud worden genoemd, waaronder vergeving.

Dus de uitspraak dat christenen niet volmaakt zijn, maar alleen vergeven, is eigenlijk een valse tweedeling, alsof er maar twee mogelijkheden zijn. Of je bent volmaakt, of je bent volkomen onvolmaakt en krijgt alleen vergeving voor het feit dat je zo bent. Maar er is een middenpositie, en dat is het christendom. Hoewel je nog niet volmaakt bent, zoals Paulus in Filippenzen 3 zei:

> Niet dat ik het al verkregen heb of al volmaakt ben,
>
> FILIPPENZEN 3:12

zei hij toch:

> Eén ding doe ik: ik vergeet wat achter me ligt en richt me op wat vóór me ligt. Ik streef naar het doel, naar de prijs van Gods hemelse roeping in Christus Jezus.
>
> FILIPPENZEN 3:13-14

Dat staat natuurlijk in Filippenzen 3. Paulus zegt dat ik nog niet volmaakt ben, maar ik ben ook niet meer dezelfde als vroeger. Ik span me in, ik zoek ernaar, ik streef ernaar op Christus te lijken.

Dat is nu waar behoud op neerkomt, Bijbels gesproken. Wanneer de schrijver van Hebreeën dus zegt:

als we bewust zondigen, of:

> Want als wij willens en wetens zondigen, nadat wij de kennis van de waarheid ontvangen hebben, blijft er geen slachtoffer voor de zonden meer over,
>
> HEBREEËN 10:26

bedoelt hij daarmee: als we besluiten Christus niet meer te volgen, als het onze wil is om een leven van zonde te leiden. Christenen willen geen leven van zonde leiden.

15

Zondigen uit zwakheid en leven in zonde

Dit is iets wat we helder voor ogen moeten hebben, al was het alleen maar voor onszelf. Want veel mensen voelen zich voortdurend veroordeeld, omdat ze zeggen: ‘Als ik lees over zonden die in onwetendheid zijn begaan: ik was niet onwetend toen ik die zonde beging. Of over dingen die onopzettelijk zijn gedaan. Nou, ik deed het niet

onopzettelijk. Ik deed het opzettelijk. Ik moet wel schuldig zijn aan iets wat niet vergeven kan worden. Ik moet wel willens en wetens gezondigd hebben. Ik moet wel niets anders te verwachten hebben dan

> maar slechts een verschrikkelijke verwachting van oordeel en verzengend vuur, dat de tegenstanders zal verslinden.
>
> HEBREEËN 10:27

omdat ik willens en wetens gezondigd heb.' Nu betekent willens en wetens dit: dat je ervoor kiest een zondaar te zijn. Het betekent niet dat je op een bepaald moment, wanneer je in de verleiding komt iets verkeerds te doen, ervoor kiest aan die verleiding toe te geven in plaats van ertegen te blijven vechten. Het is waar dat je daarmee een keuze maakt, maar dat is niet het soort keuze waar het hier over gaat. Iedereen die zondigt, doet dat in zekere zin door een keuze te maken. Maar dat betekent niet dat ze ervoor kiezen weer een zondaar te worden.

Een christen die zondigt, zondigt uit zwakheid. Een christen wil niet zondigen, behalve op bepaalde momenten. Op bepaalde momenten is er een deel van hem dat wil zondigen. Maar zelfs dan is er dat diepere deel van hem dat het eigenlijk niet wil. Als je echt een christen bent, als je echt een nieuw hart hebt, wil je echt geen zondaar zijn. Je wilt heilig zijn. Je wilt rechtvaardig zijn. Je wilt God behagen. Wat jou tot christen maakt, is dat je een ander hart hebt dan vroeger, en dat hart wordt gekenmerkt door die verlangens.

Maar er is ook een ander deel van je. Zoals Paulus zei:

> Maar in mijn leden zie ik een andere wet, die tegen de wet van mijn verstand strijd voert en mij tot gevangene maakt van de wet van de zonde, die in mijn leden is.
>
> ROMEINEN 7:23

Het zit in je leden.

> Want het vlees begeert tegen de Geest in, en de Geest tegen het vlees in; en die staan tegenover elkaar, zodat u niet doet wat u zou willen.
>
> GALATEN 5:17

zei Paulus. In elk geval niet altijd. Er zijn momenten waarop een deel van je echt wil zondigen, maar niet het diepste deel van je. Soms heeft het diepste deel van je niet de energie of de wil om die andere kant voldoende te weerstaan, en dan val je. Dat is niet hetzelfde als waar de schrijver het over heeft: willens en wetens zondigen. Willens en wetens zondigen betekent dat het je wil is om te zondigen. Het is je wil om in zonde te leven.

16

De wil van het verstand en van het vlees

Laat me hier iets over zeggen, want ik heb het gevoel dat te veel christenen zich veroordeeld voelen doordat ze dit feit verkeerd begrijpen. Als je naar Efeze 2 kijkt, begint Paulus te spreken over hoe wij waren, of in elk geval hoe zijn lezers waren, voordat ze christenen waren. De reden waarom ik dat onderscheid maak, is dat veel mensen, zoals calvinisten, aannemen dat Paulus ieder mens beschrijft die nog niet behouden is. Maar in feite zegt hij alleen met zekerheid dat de heidenen aan wie hij schrijft, die afgoden vereerden, zo waren voordat ze tot bekering kwamen. Het kan voor veel anderen dan alleen voor hen gelden. Het zou zelfs voor iedereen kunnen gelden, maar hij zegt niet dat het voor iedereen geldt. Hij heeft het over hen. Hij schrijft aan echte mensen die afgoden hadden aanbeden en hoereerders en dronkaards waren geweest, en bij wie dat allemaal vroeger bij hun levenswijze hoorde. Niet alle ongelovigen beantwoorden aan de beschrijving hier, maar hij beschrijft hun vroegere leven op deze manier.

In vers 3:

> onder wie ook wij allen voorheen verkeerden, in de begeerten van ons vlees, door de wil van het vlees en de gedachten te doen; en wij waren van nature kinderen des toorns, evenals de anderen.
>
> EFEZE 2:3

Dat is met inbegrip van Paulus zelf en zijn lezers. Waar de Engelse vertaling ‘desires’ heeft, staat in het Nederlandse citaat ‘de wil’. Het Griekse woord is hier ‘thelēmata’, het meervoud van ‘thelēma’: de willen van het vlees en van het verstand. Paulus zegt dat we als niet-christenen, vóór onze bekering, in ons leven twee willen uitvoerden: de wil van ons vlees en de wil van ons verstand. De reden voor die twee is dat die twee het destijds met elkaar eens waren. Mijn verstand en mijn vlees zaten in hetzelfde team. Mijn verstand heeft een wil en mijn vlees heeft een wil. Voordat ik christen was, voerde ik ze allebei uit. Want door de wil van mijn vlees uit te voeren, voerde ik destijds ook de wil van mijn verstand uit. Ik had geen verstand dat niet wilde zondigen.

Maar wanneer ik me bekeerd heb — bekering betekent dat je anders gaat denken. Dus wat gebeurt er wanneer je je bekeert? Er verandert iets. Wat? De wil van je verstand verandert. De wil van het vlees niet, want het vlees verandert nu eenmaal niet, maar het verstand wel. Voordat je christen bent, zondig je, en daarmee voer je de wil van het vlees en van het verstand uit. Maar wanneer je christen wordt, verandert je verstand. Dus wat betekent dat? Het heeft een andere wil.

Paulus zegt in Romeinen 7:

> Met mijn verstand stem ik ermee in dat Gods wet goed is, maar in mijn leden vind ik een andere wet, die strijd voert tegen de wet van mijn verstand.
>
> ROMEINEN 7:16-23

Dat wil zeggen: de wet die mijn verstand nu goedkeurt. Ik heb me bekeerd. Ik ben nu een gelovige. Ik ben nu een christen. Ik wil het goede doen. De wil van mijn verstand is om heilig te zijn, maar er is nog steeds die wil van het vlees, die niet veranderd is. Nu ben ik iemand die in een spanningsveld leeft tussen twee groepen verlangens.

17

Zonde haten en vergeving vinden bij Christus

Dat was niet zo toen ik geen christen was. Het kon me niet schelen dat ik zondigde. Ik zat er niet mee. Mijn verstand en mijn vlees hadden dezelfde wil, en als zondaar voerde ik de wil van mijn vlees en van mijn verstand uit. Nu kan ik die beide willen niet tegelijk uitvoeren, omdat de wil van mijn verstand is om heilig te zijn en de wil van mijn vlees om zelfzuchtig te zijn. Dus nu is er een conflict tussen twee willen. Maar de vraag is: welke wil ben ik? Daarom zegt Paulus dat ik, wanneer ik zondig, doe wat ik haat. En als ik het haat, dan ben ik het niet. Als ik de zonde haat die ik doe, dan moet die tegen mijn wil ingaan, anders zou ik die niet haten. Ik haat geen dingen die niet tegen mijn wil ingaan. Als ik haat wat ik doe, dan gaat dat tegen mijn wil in. Mijn wil is wie ik ben.

> Zoals ik in mijn hart denk, zo ben ik.
>
> SPREUKEN 23:7

[Vertalersnoot: Dit is de toepassing die de spreker maakt van de Engelse formulering van Spreuken 23:7. De HSV formuleert dit vers anders en spreekt over iemand die eten en drinken aanbiedt terwijl zijn hart niet bij zijn gast is.]

En dus zegt hij: als christen zijn er momenten waarop een deel van mij, mijn vlees, het verkeerde wil doen en het soms ook doet, maar ik wil dat eigenlijk niet doen.

En wanneer de schrijver van Hebreeën zegt:

> Want als wij willens en wetens zondigen, nadat wij de kennis van de waarheid ontvangen hebben, blijft er geen slachtoffer voor de zonden meer over,
>
> HEBREEËN 10:26

dan betekent dat: als we zondig willen blijven leven. En geen enkele christen wil dat werkelijk, want een christen wil God behagen. Als dat zo is, betekent het dat het niet gaat over zonden waarin je valt, ook al besef je op dat moment dat je niet het goede doet. En zelfs als dat wel zo was, heb ik in een eerdere lezing op het volgende gewezen. Paulus gaf in Handelingen 13 aan dat we door Christus vergeving kunnen ontvangen voor dingen waarvoor mensen onder de oudtestamentische wet geen vergeving konden ontvangen.

Alle zonden waarvoor verzoening werd gedaan door het zondoffer, het schuldoffer en de Grote Verzoendag, waren onopzettelijke zonden. Maar in Handelingen 13, vers 39, zei Paulus:

> en dat ieder die gelooft, door Hem gerechtvaardigd wordt van alles waarvan u door de wet van Mozes niet gerechtvaardigd kon worden.
>
> HANDELINGEN 13:39

Dus Paulus zegt dat er dingen zijn waarvan je onder de wet van Mozes niet gerechtvaardigd kon worden; er kon voor jou geen verzoening voor worden gedaan. Maar bij Jezus is dat niet zo. Er is niets waarvoor voor jou geen verzoening kan worden gedaan, behalve natuurlijk als je Hem volledig afwijst. En dat komt niet door een tekortkoming in Hem; het komt doordat je niet gelooft. Wie in Hem geloven, worden gerechtvaardigd, zegt hij. Als je besluit niet in Hem te geloven, dan geldt het natuurlijk niet voor jou.

18

Christus opent de toegang tot God

Om terug te komen op de schrijver van Hebreeën, hoofdstuk 9, en de Grote Verzoendag zoals hij die wil bespreken: in vers 7 staat dat hij deze bloedoffers bracht voor zichzelf en voor de zonden die het volk in onwetendheid had begaan. En vers 8 zegt:

> Daarmee maakte de Heilige Geest dit duidelijk dat de weg naar het heiligdom nog niet openbaar gemaakt was, zolang de eerste tabernakel nog in gebruik was.
>
> HEBREEËN 9:8

— dat is het heilige der heiligen —

De weg naar binnen was niet geopenbaard. De weg naar binnen voor wie? Voor ons. Voor de hogepriester was de weg naar binnen wel geopenbaard. Dat was in feite wat het ritueel deed. Het maakte duidelijk hoe hij daar naar binnen kon gaan, maar slechts eenmaal per jaar en alleen in zijn eentje, en niemand anders kon dat doen. De algemene toegang tot Gods tegenwoordigheid werd onder het stelsel van de eerste tabernakel niet beschikbaar gesteld of geopenbaard. Er moest een nieuw verbond komen, een nieuw offer, een heel nieuw stelsel dat voor ons de weg zou openen om het heilige der heiligen binnen te gaan.

Dus in vers 11 staat:

> Maar toen is Christus verschenen, de Hogepriester van de toekomstige heilsgoederen. Hij is door de meerdere en meer volmaakte tabernakel gegaan, die niet met handen is gemaakt, dat is: die niet van deze schepping is. Hij is niet door bloed van bokken en kalveren, maar door Zijn eigen bloed eens en voor altijd binnengegaan in het heiligdom en heeft daardoor een eeuwige verlossing teweeggebracht.
>
> HEBREEËN 9:11-12

Dus dit is de tegenstelling tussen Jezus en de hogepriester van het Oude Testament, maar het is het tegenbeeld. Jezus heeft in zekere zin hetzelfde gedaan als wat de hogepriester deed. Hij is met bloed het heilige der heiligen binnengegaan. Maar niet met het bloed van de stier van het zondoffer en de bokken van het zondoffer, maar met Zijn eigen bloed. En daarmee heeft Hij voor ons eeuwige verlossing verkregen.

En dan zegt hij verder in vers 22 — nou, vers 21 zegt:

> Ook de tabernakel en ook al de voorwerpen voor de eredienst besprenkelde hij op dezelfde manier met het bloed. En bijna alles wordt volgens de wet door bloed gereinigd, en zonder het vergieten van bloed vindt er geen vergeving plaats. Het was dus noodzakelijk dat de afbeeldingen van de dingen die in de hemelen zijn, hierdoor gereinigd werden, maar de hemelse dingen zelf door betere offers dan deze.
>
> HEBREEËN 9:21-23

Dat wil zeggen, met dit dierenbloed. Maar de hemelse dingen zelf, waarvan de tabernakel slechts een afbeelding was, zouden gereinigd worden met betere offers dan deze. Meer bepaald met het offer van Christus.

> Want Christus is niet binnengegaan in het heiligdom dat met handen gemaakt is en dat een tegenbeeld is van het ware, maar in de hemel zelf, om nu voor het aangezicht van God te verschijnen voor ons,
>
> HEBREEËN 9:24

Maar Hij is de hemel zelf binnengegaan. Dat is het ware heilige der heiligen. Het ware heilige der heiligen is waar God werkelijk woont. Hij woont niet in tempels die met handen gemaakt zijn. En zo is Christus de onmiddellijke tegenwoordigheid van God in de hemel binnengegaan,

19

Het eenmalige offer van Christus

> en dat niet om Zichzelf dikwijls te offeren, zoals de hogepriester elk jaar in het heiligdom binnengaat met bloed dat niet van hemzelf is. Want dan had Hij vanaf de grondlegging van de wereld dikwijls moeten lijden. Maar nu is Hij bij de voleinding van de eeuwen eenmaal geopenbaard om de zonde teniet te doen door het offer van Zichzelf.
>
> HEBREEËN 9:25-26

Dus de hogepriester deed het eenmaal per jaar, met andere woorden, telkens opnieuw, met het bloed van andere schepselen, niet van zichzelf. Christus hoeft het niet telkens opnieuw te doen. Hij hoeft het niet ieder jaar te doen. En Hij deed het omdat Zijn bloed meer kon bewerken dan het bloed van stieren en bokken kon bewerken. Zijn bloed kon zelfs eens en voor altijd verlossing bewerken.

> En zoals het voor de mensen beschikt is dat zij eenmaal moeten sterven en dat daarna het oordeel volgt,
>
> HEBREEËN 9:27

En dit is niet zozeer bedoeld als een uitspraak over het algemene feit waarvoor we het vaak aanhalen. Bijvoorbeeld wanneer we iets als reïncarnatie willen weerleggen:

Nou, een mens sterft nu eenmaal maar één keer.

Dat is waar, maar het punt dat hij hier maakt, is dat Christus een mens is en dat Hij maar één keer hoeft te sterven. In tegenstelling tot de hogepriester, die jaar na jaar stieren moest doden, stierf Jezus eenmaal, en dat was genoeg, omdat mensen maar één keer sterven. Dat is wat hij zegt.

> zo zal ook Christus, Die eenmaal geofferd is om de zonden van velen weg te dragen, voor de tweede keer zonder zonde gezien worden door hen die Hem verwachten tot zaligheid.
>
> HEBREEËN 9:28

En hij zegt:

Voor wie vol verlangen op Hem wachten, zal Hij een tweede keer verschijnen om hen te redden, en dan gaat het niet meer om de zonde.

20

Christus' voorbede en terugkeer

Dat verwijst naar het feit dat, zodra de hogepriester in de tabernakel verdwenen was, het volk moest afwachten of hij er levend uit zou komen. Als hij er levend uit kwam, betekende dat dat de verzoening geslaagd was, dat God die aanvaard had, dat ze weer een jaar vrij waren van hun zonden als volk, dat het oordeel opnieuw voor twaalf maanden was afgewend. Het was dus een opluchting voor hen om de priester weer te zien verschijnen uit het heilige der heiligen, waar hij achter het voorhangsel verdwenen was.

Voor ons zal het een opluchting zijn om Jezus weer te zien verschijnen. Jezus ging het heilige der heiligen binnen toen Hij ten hemel voer, en Hij ging voorbij het voorhangsel van de wolken en verdween uit het zicht. Hij zal door de wolken terugkeren en weer zichtbaar worden. Wat hij dus zegt, gaat over de periode vanaf Jezus' vertrek tot Zijn terugkeer. Of misschien moeten we zeggen: vanaf het moment waarop Jezus Zijn bloed vergoot tot Zijn terugkeer. Die periode is de geestelijke werkelijkheid die door de plechtigheid in het heilige der heiligen op de Grote Verzoendag werd uitgebeeld.

Leviticus 16 en het ritueel daarin beelden uit hoe Jezus naar de hemel gaat nadat Hij Zijn eigen bloed heeft geofferd, en het daar in het heilige der heiligen sprenkelt, op het verzoendeksel daar in de hemel. Zoals de priester daar voorbede deed voor het volk en wierook brandde, zo doet Christus voorbede voor ons en blijft Hij dat doen totdat de dag ten einde is.

> Want Hij zegt: In de tijd van het welbehagen heb Ik U verhoord, en op de dag van het heil heb Ik U geholpen. Zie, nu is het de tijd van het welbehagen, zie, nu is het de dag van het heil!
>
> 2 KORINTHE 6:2

zei Paulus ergens anders. De dag van het behoud is de Grote Verzoendag. Het tijdperk van de gemeente is de Grote Verzoendag. Het tijdperk van de gemeente, vanaf het moment waarop Jezus vertrok totdat Hij weer uit het heilige der heiligen verschijnt, is

de vervulling van die Grote Verzoendag.

21

Offers bij de tabernakel weren afgoderij

Dan is er nog een heel kort hoofdstuk 17 dat ik zou willen behandelen, en daar staan maar twee eenvoudige onderwerpen in. Het zijn belangrijke onderwerpen, maar het zijn onderwerpen die we al eerder zijn tegengekomen en waarover we nu niet zoveel hoeven te zeggen. Het gaat om het bloed en om het feit dat bloed, wanneer het vergoten werd, bij de tabernakel moest worden aangeboden.

Het hoofdthema van hoofdstuk 17 staat in vers 3. Dit moest tegen Aäron en zijn zonen en alle kinderen van Israël gezegd worden. Dit gold dus voor priesters en volk. Het is een algemene regel voor iedereen. Het gebod wordt gegeven in vers 3 van hoofdstuk 17:

> Iedereen uit het huis van Israël die een rund, een lam of een geit in het kamp slacht of die juist buiten het kamp slacht,
>
> LEVITICUS 17:3

Daarna gaat het erover hoe de hogepriester het bloed op het altaar moet sprenkelen en dat alles. Er staat dat ze dat moeten doen, in vers 7:

> Zij mogen hun offers niet meer aan de demonen brengen, waar zij als in hoererij achter aangaan. Dit is voor hen een eeuwige verordening, al hun generaties door.
>
> LEVITICUS 17:7

Dat is in wezen waar het hier om gaat: wanneer dieren ergens anders dan bij de tabernakel worden geslacht, moet hun bloed naar de tabernakel worden gebracht. Waarom? Omdat, als de priester er geen toezicht op houdt, mensen misschien ergens buiten dieren zouden slachten en die aan demonen zouden offeren. Het woord ‘demonen’ betekent daar bokdemonen, bokgoden. De heidenen beeldden woestijndemonen vaak af als bokken of saters, en daar verwijst het naar. Hij wil niet

dat ze in de verleiding komen om daar in de woestijn offers te brengen aan andere goden of aan demonen. Dus telkens wanneer ze een dier doden, moeten ze het bloed naar de tabernakel brengen en ervoor zorgen dat het aan God wordt geofferd in plaats van aan een andere godheid.

22

Regels voor het slachten en offeren

Het is wat vaag in vers 3, waar staat:

Telkens als iemand een dier slacht.

Sommigen zeggen dat het woord dat daar in vers 3 in de Engelse vertaling als ‘kills’ staat, vertaald zou moeten worden met ‘offert’. Anderen geloven dat het een algemeen woord voor slachten is, zoals dieren slachten voor voedsel. Er is dus onder geleerden enige discussie over de vraag of dit alleen gaat over dieren die als offer worden aangeboden, of over elk dier dat wordt gedood om te eten of voor wat het gezin ook nodig heeft. Ik denk dat het allebei is, want wat we zien, is vers 3, dat de samenvatting van de hele regel is. Het begint met:

> Iedereen uit het huis van Israël die een rund, een lam of een geit in het kamp slacht of die juist buiten het kamp slacht, en het dier niet bij de ingang van de tent van ontmoeting brengt om het de HEERE als offergave aan te bieden vóór de tabernakel van de HEERE — die man moet het bloed aangerekend worden; hij heeft bloed vergoten. Daarom moet die man uit het midden van zijn volk uitgeroeid worden, opdat de Israëlieten hun offers, die zij nu nog in het open veld brengen, naar de HEERE brengen, naar de ingang van de tent van ontmoeting, naar de priester, en ze als dankoffers aan de HEERE offeren.
>
> LEVITICUS 17:3-5

En dan wordt die uitdrukking nog twee keer gebruikt, in vers 8 en 10. Dat lijkt het in twee delen op te splitsen. Vers 8 luidt:

> Verder moet u tegen hen zeggen: Iedereen uit het huis van Israël en van de vreemdelingen die in hun midden verblijven, die een brandoffer of slachtoffer brengt, en dat niet bij de ingang van de tent van ontmoeting brengt om het te bereiden voor de HEERE — die man moet uit zijn volksgenoten uitgeroeid worden.
>
> LEVITICUS 17:8-9

Dan vers 10:

> Iedereen uit het huis van Israël en van de vreemdelingen die in hun midden verblijven, die wat voor bloed dan ook gegeten heeft, tegen die persoon die dat bloed gegeten heeft, zal Ik Mijn aangezicht keren, en Ik zal hem uit het midden van zijn volk uitroeien.
>
> LEVITICUS 17:10

Het gaat hier om eten en offeren. Maar die twee verschilden eigenlijk niet zo veel van elkaar, want bij offers werd vaak een deel van het dier aan de Heere geofferd en werd de rest opgegeten. Het lijkt te gaan om het doden van dieren op welk moment en voor welk doel dan ook. Kennelijk waren er mensen die een of ander offer buiten de tabernakel brachten, en dat was niet noodzakelijkerwijs verboden. Want in vers 5 staat:

Zodat de Israëlieten de offers die ze in het open veld brengen, naar de Heer toe brengen.

Het klinkt alsof er staat dat ze buiten in het open veld offers mogen brengen, maar dat ze het bloed naar de tabernakel moeten brengen, naar de Heere.

[Vertalersnoot: De spreker bespreekt hier de Engelse formulering ‘which they offer’, ‘die zij brengen’. De HSV heeft ‘die zij nu nog in het open veld brengen’ en maakt de bestaande praktijk daarmee explicieter.] Tenzij Hij zegt dat de offers die ze tot op dat moment in het open veld hebben gebracht, naar de tabernakel gebracht moeten worden. Het is niet helemaal duidelijk. Maar wat wel duidelijk wordt gezegd, is dat het bloed van offers gebracht moet worden. En waarschijnlijk moet ook het bloed van dieren die worden gedood om te eten naar de tabernakel worden gebracht. Zo kunnen de priesters toezicht houden op wat er gebeurt en ervoor zorgen dat mensen dit bloed niet aan demonen offeren.

23

Andere slachtregels na de intocht in Kanaän

Deze specifieke wet was maar tijdelijk. Het is interessant, want die zou grotendeels alleen van toepassing zijn zolang ze in de woestijn rondtrokken. Zodra ze een generatie later het land Kanaän zouden binnengaan, zouden ze over het hele land verspreid wonen. Het zou onmogelijk zijn voor iedereen die een dier wilde doden om zijn gezin te eten te geven, om het naar de tabernakel te brengen. Eenvoudigweg omdat de tabernakel op één plek in het land staat, en het voor hen misschien zeven dagen lopen was om daar te komen. Je kunt geen dier op je boerderij slachten met de bedoeling het op te eten, dan even een reis van zeven dagen naar de tabernakel maken om het bloed te sprenkelen, en daarna thuiskomen en het vlees eten. Tegen die tijd is het bedorven.

Daarom werd de wet veranderd nadat ze het land waren binnengegaan. We zien dat in Deuteronomium, want Deuteronomium is de wet die een generatie later opnieuw wordt gegeven. Een generatie later dan Leviticus, nadat de Joden veertig jaar hadden rondgetrokken en nu op het punt stonden het Beloofde Land binnen te gaan en zich daar te vestigen. In een paar gevallen golden er nieuwe regels. Veel van de oude regels werden gewoon herhaald, maar in dit geval werd deze specifieke regel veranderd.

In Deuteronomium 12 staat in vers 1 tot en met 14 inderdaad dat ze al hun offers bij de tabernakel moeten brengen. Maar vers 15 zegt:

> Wel mag u naar het volle verlangen van uw ziel binnen al uw poorten slachten en vlees eten, overeenkomstig de zegen van de HEERE, uw God, die Hij u geeft. De onreine en de reine mag daarvan eten, zoals van een gazelle en van een hert.
>
> DEUTERONOMIUM 12:15

Enzovoort, enzovoort. Vers 16 zegt:

> Alleen het bloed mag u niet eten; u moet het op de aarde uitgieten als water.
>
> DEUTERONOMIUM 12:16

En in vers 17:

> U mag binnen uw poorten niet de tienden van uw koren, van uw nieuwe wijn en van uw olie eten, evenmin de eerstgeborenen van uw runderen en van uw kleinvee of enige van uw gelofteoffers, die u beloofd hebt, ook niet uw vrijwillige gaven of de hefoffers van uw hand.
>
> DEUTERONOMIUM 12:17

Maar verder staat er in vers 15:

je mag vlees eten van dieren die binnen je stad zijn geslacht, Dat wil zeggen: waar je woont, in tegenstelling tot bij de tabernakel, omdat het onpraktisch werd.

24

Bloed als leven en middel tot verzoening

Maar tijdens de omzwervingen in de woestijn lag het volk rondom de tabernakel gelegerd. Het hele volk bevond zich op loopafstand van de tabernakel. Dus telkens wanneer er een dier werd gedood, moest het bloed naar de tabernakel worden gebracht. Er waren enkele uitzonderingen die aan het einde van het hoofdstuk worden behandeld. Maar in de verzen 10, 11 en 12 staat waarom Hij niet wil dat mensen bloed eten. Hij zegt in vers 11:

> Want het leven van het vlees is in het bloed, en Ik heb dat Zelf voor u op het altaar gegeven om voor uw leven verzoening te doen. Want het is het bloed dat door middel van het leven verzoening bewerkt. Daarom heb Ik tegen de Israëlieten gezegd: Niemand van u mag bloed eten. Ook de vreemdeling die in uw midden verblijft, mag geen bloed eten.
>
> LEVITICUS 17:11-12

De andere dingen die worden genoemd, zoals in de verzen 13 en 14, gaan over dieren waarop in het veld wordt gejaagd om ze te eten. Er waren dieren waarop je kon jagen en die je mocht eten, herten enzovoort, omdat ze voldeden aan de voorwaarden voor reine dieren. Maar in vers 13 staat:

> Iedereen van de Israëlieten en van de vreemdelingen die in hun midden verblijven, die wilde dieren of vogels die gegeten mogen worden, tijdens de jacht vangt, die moet het bloed van het dier eruit laten lopen en het met aarde toedekken. Want het is het leven van alle vlees. Hun bloed staat voor hun leven. Daarom heb Ik tegen de Israëlieten gezegd: U mag geen bloed eten van wat voor vlees dan ook, want het bloed is het leven van alle vlees. Wie dat eet, moet uitgeroeid worden.
>
> LEVITICUS 17:13-14

Dus als je buiten in het veld bent, ver van de tabernakel, en je jaagt op een dier, dan moet je het bloed meteen laten weglopen. Je kunt dat beest niet zomaar meenemen en dan twaalf uur later, wanneer je bij de tabernakel aankomt, het bloed uitgieten. Dan is het helemaal gestold. Dus Hij zegt dat je, als je zo ver weg in het veld aan het jagen bent, het bloed daar ter plekke op de grond uitgiet. Je laat het dier helemaal leegbloeden en bedekt het bloed vervolgens met stof. Dat maakt het ontoegankelijk. Het is vuil bloed, dus je kunt het niet aan een andere god offeren. Maar waarschijnlijk dient het bedekken met stof er ook voor om het bloed modderig te maken, zodat andere dieren het niet eten. Als je het gewoon op de grond laat liggen, zijn er bepaalde dieren die het komen oplikken, en het is van de Heere. Dus je zorgt ervoor dat het niet door mens of dier wordt gegeten.

25

Kadavers eten en tijdelijke reinheidswetten

> En ieder van de ingezetenen of van de vreemdelingen die een kadaver of een verscheurd dier eet, moet zijn kleren wassen en zich met water wassen. Hij is onrein tot de avond, en daarna is hij rein. Maar als hij die niet wast en zijn lichaam niet baadt, laadt hij zijn ongerechtigheid op zich.
>
> LEVITICUS 17:15-16

staat er in vers 15, Dit is een geval waarin iemand een dier eet dat niet op de juiste manier is geslacht en dus natuurlijk ook niet helemaal goed is leeggebloed. Het is een dier dat je mag eten. Het kan een boerderijdier zijn, maar het sterft vanzelf. Je komt 's morgens buiten en het is dood, of je ontdekt dat het karkas door wilde dieren is verscheurd. Eigenlijk hoor je die dieren niet te eten, maar als je het toch doet, ben je tot de avond onrein. Het dier is immers al een tijdje dood en je hebt het verse bloed niet meteen bij het doden kunnen laten weglopen. Je doet je best om het bloed dat er nog in zit te verwijderen, maar het zal je niet lukken om dat grondig te doen. Daarom maak je jezelf onrein door zo'n dier te eten, maar alleen tot de avond.

Dit zijn dus de wetten over het eten van bloed en ook over het naar de tabernakel brengen van het bloed terwijl ze in de woestijn zijn. Opnieuw een wet die later onpraktisch zou zijn, nadat ze zich over het hele land Israël hadden verspreid. Dat geeft op zichzelf al aan dat er bepaalde wetten waren die tijdelijk waren. Dat een wet wordt gegeven, betekent niet dat die altijd van toepassing zal zijn. We weten dat veel van deze wetten ook niet meer van toepassing waren toen Jezus kwam, omdat Hij ze vervulde. Maar zelfs de intocht in het land Kanaän veranderde al een paar dingen. Sommige wetten gelden dus eenvoudigweg voor de omstandigheden die er zijn op het moment dat ze worden gegeven.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Leviticus 17:11
- Hebreeën 9:22
- Hebreeën 10:26
- 2 Timotheüs 1:10
- Leviticus 16:1-2
- Leviticus 16:23
- Leviticus 16:2-4
- Leviticus 16:5
- Leviticus 16:6
- Leviticus 16:7-10
- Leviticus 16:11
- Leviticus 16:12
- Leviticus 16:13
- Leviticus 16:14
- Leviticus 16:16
- Leviticus 16:17-18
- Leviticus 16:19
- Leviticus 16:20-22
- Leviticus 16:24
- Leviticus 16:25
- Leviticus 16:26
- Leviticus 16:27
- Leviticus 16:28
- Leviticus 16:29-31
- Psalmen 35:13
- Leviticus 16:29
- Zacharia 7:3
- Zacharia 7:5-6
- Mattheüs 9:14
- Mattheüs 9:15

- Handelingen 13:2
- Handelingen 14:23
- Handelingen 27:9
- Handelingen 27:10
- Leviticus 16:32
- Leviticus 16:33-34
- Hebreeën 9:5
- Hebreeën 9:6-7
- Filippenzen 3:12
- Filippenzen 3:13-14
- Hebreeën 10:27
- Romeinen 7:23
- Galaten 5:17
- Efeze 2:3
- Romeinen 7:16-23
- Spreuken 23:7
- Handelingen 13:39
- Hebreeën 9:8
- Hebreeën 9:11-12
- Hebreeën 9:21-23
- Hebreeën 9:24
- Hebreeën 9:25-26
- Hebreeën 9:27
- Hebreeën 9:28
- 2 Korinthe 6:2
- Leviticus 17:3
- Leviticus 17:7
- Leviticus 17:3-5
- Leviticus 17:8-9
- Leviticus 17:10
- Deuteronomium 12:15
- Deuteronomium 12:16
- Deuteronomium 12:17
- Leviticus 17:11-12

- Leviticus 17:13-14
- Leviticus 17:15-16

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.